Konstitutionsutskottets betänkande

1981/82:36

om formerna för den kyrkliga lagstiftningen m. m. (prop. 1981/82:77)

Propositionen m. m.

I proposition 1981/82:77 föreslås att riksdagen antar förslag till

1. Lag om ändring i regeringsformen
2. Lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

I propositionen föreslås ändringar i grundlagsbestämmelserna om svenska kyrkan. Det föreslås att reglerna om kyrkolagstiftning i punkt 9 övergångsbestämmelserna till regeringsformen (RF) anpassas till RF:s huvudprinciper om normgivning.

Enligt de föreslagna bestämmelserna om normgivning på det kyrkliga området blir huvudregeln att riksdagen ensam stiftar kyrkolag. De nya bestämmelserna har utformats så att svenska kyrkan garanteras ett inflytande vid normgivningen genom att kyrkomötet i viss utsträckning medverkar vid den framtida kyrkolagstiftningen. Riksdagen får också möjlighet att till kyrkomötet delegera normgivning i kyrkliga angelägenheter.

Vidare föreslås i propositionen att en del av de nuvarande stadgandena om svenska kyrkan i övergångsbestämmelserna till RF upphävs. En smärre följdändring föreslås i tryckfrihetsförordningen. Grundlagsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1983.

Propositionen anmäldes i riksdagens kammare första gången den 30 mars 1982. Enligt 8 kap. 15 § RF skall minst tio månader förflyta mellan den tidpunkt då ett grundlagsärende första gången anmäls i kammaren och dagen för val till riksdagen, såvida inte konstitutionsutskottet genom beslut, som fattas senast vid ärendets beredning och varom minst fem sjättedelar av ledamöterna förenar sig, medger undantag härifrån. Konstitutionsutskottet har den 20 april 1982 enhälligt beslutat om undantag från den angivna tidsfristen.

Motioner

Med anledning av propositionen har väckts följande två motioner:

I motion 1981/82:2453 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas 1) att riksdagen beslutar avslå proposition 1981/82:77 om formerna för den kyrkliga lagstiftningen m. m., 2) att riksdagen hos regeringen begär att förslag om kyrkans skiljande från staten snarast framläggs.

I motion 1981/82:2470 av Hans Lindblad (fp) yrkas 1) att riksdagen

beslutar ge alla familjer i landet samma grad av religionsfrihet, 2) att för den händelse yrkandet under p. 1 inte bifalls kungahusets barn endast åläggs grundskolans undervisning i religionskunskap och därefter vid myndig ålder avkrävs en allmän försäkran om att de accepterar huvudparten av svenska kyrkans lära, sådan de själva eller lämpligt organ uppfattar den.

I sammanhanget behandlas även den under allmänna motionstiden väckta motionen 1981/82:1640 av Tore Nilsson och Mårten Werner (båda m), i vilken yrkas att riksdagen uttalar sig för att vid det fortsatta författningsarbetet hänsyn tas till vad som här anförts beträffande konungens ställning av "Praecipnum Membrum Ecclesiae".

Angående motiveringarna hänvisas till de tryckta texterna.

Utskottet

Till grund för propositionens förslag om formerna för den kyrkliga lagstiftningen har legat det betänkande som 1979 års kyrkomöteskommitté lade fram i början av år 1981 – (SOU 1981:14) Reformerat kyrkomöte, kyrklig lagstiftning m. m. Kommittén var enig i huvudfrågorna.

Sedan betänkandet remissbehandlats och visst kompletterande utredningsarbete utförts inom regeringskansliet har partiöverläggningar ägt rum. I dessa har deltagit representanter för samtliga de i utskottet representerade partierna. Överläggningarna har lett fram till att partierna kunnat enas om de förslag som omfattas av förevarande proposition och proposition 1981/82:192 om ett reformerat kyrkomöte. Den senare propositionen behandlas f. n. av kyrkomötet.

Enligt utskottet är det av stort värde att en långtgående enighet mellan riksdagspartierna uppnåtts i berörda frågor. En viktig utgångspunkt härvidlag har varit att inte föregripa senare ställningstaganden till stat–kyrka-frågans lösning på längre sikt. De frågor slutligen som tagits upp i motionerna har övervägts tidigare. Utskottet har inte funnit anledning att förorda bifall till motionsyrkandena.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motion 1981/82:1640
2. att riksdagen avslår motion 1981/82:2470
3. att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:77 och med avslag på motion 1981/82:2453 som vilande antar de i propositionen framlagda förslagen till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i tryckfrihetsförordningen.

Stockholm den 22 april 1982

På konstitutionsutskottets vägnar
BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Torkel Lindahl (fp), Olle Svensson (s), Per Unckel (m), Yngve Nyquist (s), Sven-Erik Nordin (c)*, Wivi-Anne Cederqvist (s), Gunnar Björck i Värmdö (m), Kurt Ove Johansson (s), Bengt Kindbom (c), Kerstin Nilsson (s), Sture Thun (s) och Bertil Hansson (fp)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

GOTAB 70964 Stockholm 1982